

Správa pre konvent 2026

Vďaka požehnaniu Pánovmu a láskavosti zborovej farárky, pani Ing. Mgr. Danice Hudecovej, pokračuje pätnástym rokom moje úsilie o katalogizáciu fondu Archívu Gemerského seniorátu evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Revúcej. Ostatných 12 mesiacov prinieslo výročia viacerých významných udalostí zo zborových i seniorátnych dejín, z ktorých aspoň niektoré vďaka i rád spomeniem, ak smiem. Naplnilo sa 340 rokov od dočasného prerušenia konania seniorátnych konventov po potlačení povstania Imricha Tökölyho (1685, pošťastilo sa ich obnoviť až 1691). O desať dekád menej uplynulo od jedného z najničivejších požiarov Revúcej (1785), pri ktorej došlo i k vážnym škodám na imaní evanjelických veriacich. A hodno zmieniť aj „okružly“ počet liet, ktoré odvíjal čas od skonu „gemerského Mateja Bela,“ ochtinského duchovného Ladislava Bartolomeidesa (1825). Z novších čias zmienim zánik slovensko-nemecko-maďarského zboru v Dobšinej (1945), kde odvtedy jestvuje jednotné slovenské evanjelické spoločenstvo.

K potešiteľným záležitostiam, za ktoré neskonale vďačím Najvyššiemu i konkrétnym jednotlivcom, náleží neustále rastúci počet záujemcov o bádanie v zmienenej inštitúcii. Kým na počiatku môjho pôsobenia ako archivára šlo sotva o päť osôb ročne, teraz už smiem hovoriť o približne dvadsiatich, pričom viacerí z nich vzniesli aj niekoľko požiadaviek a čo vnímam ako ešte pozitívnejšie, neraz sa i vzájomne poznajú a oboznamujú. Nech sa páči, ich počet vďaka i rád pripájam do prílohy, ak smiem. Netajím, že sprístupňovanie a ochranu dobových dokumentov vnímam ako rovnako dôležité, než samotné katalogizovanie fondu. V záujme jeho dôslednejšej ochrany a odbremenenia dotýčnych som sa podujal – ak je to aspoň trochu možné – obmedziť osobné návštevy na minimum. Ešte predtým, než uvedené konštatovanie objasním, doplním, že nikdy doposiaľ sa nik nestážoval na fotokópie, ktoré mi prišlo vyhotoviť a konkrétnej stránke zaslať, teraz sa však vyskytli hneď dva takéto prípady. S pokorou teda uvažujem, či došlo k zhoršeniu môjho fyzického stavu, nakoľko ten sa, žiaľ, spája i s jemným trasom rúk. Navyše sa zo strany uvedemných objavila i požiadavka na zabezpečenie skenera. Aby som však neodbiehal od témy, spomínaných členov vedeckej i laickej obce, s ktorými mi bolo dopriate v posledných mesiacoch komunikovať, smiem rozdeliť na tri základné skupiny:

- a) telefonické požiadavky, ktoré dokážem vybaviť odkázaním na významných odborníkov, inú inštitúciu, prípadne na dostupnú literatúru a publikované pramene; stúpa pritom počet nadšencov, pátrajúcich po svojich predkoch

- b) hľadanie údajov o dejinách matkocirkví a dcérocirkví, prípadne životopisných dát vybraných osobností, tie uspokojujem nafotením materiálov a ich zaslaním mailom
- c) osobné návštevy, ktoré donedávna predstavovali jadro záujmu o archívne bohatstvo, v súčasnosti sa mi podarilo ich znížiť približne na tretinu celkového počtu podnetov

Po dlhšom čase smiem skonštatovať, že v okamihu odchodu za katedru v Nitre neostanú nijaké nevybavené náležitosti, nuž snád' tí, ktorí potrebovali informácie, ich budú smieť včas zapracovať do svojich – predovšetkým záverečných vedeckých – diel. Jedinú čiastočnú výnimku predstavuje prosba pána Andrásyho ohľadne doplnenia poznatkov o rodokmeni, ten sa ale mojej maličkosti už dlhší čas nezval a nespresnil, o akú konkrétnu podobu pomoci by javil záujem.

Vďaka nadšeniu pani inžinierky Kilíkovej, riaditeľky Mestského kultúrneho strediska v Revúcej a príspevku Fondu na podporu umenia sa zrodil projekt na objavovanie stôp pôsobenia rodu Reuss v Revúcej (konkrétne za obdobie 1852 – 1905). Ako nesmiernu česť i potešenie hodnotím, že sa smiem na ňom podieľať pátraním po listoch jednotlivých bratov, nesúcich spomínané priezvisko – významných miestnych predstaviteľov „štúrovskej“ generácie. Doposiaľ sa mi pošťastilo objaviť približne dvadsiatku písiem a založiť osobitný fascikel, venovaný práve im. Konal sa už i študijný seminár, kde mi prišlo prispieť nepatrným referátom a plán členov kolektívu do budúcnosti obsahuje i vedeckú publikáciu s prepismi, objasnením neznámych pojmov, aj vedeckou štúdiou. Takto by sa podarilo splatiť dlh z celoslovenského hľadiska neprávom opomínaným dejateľom.

Aby sa však tieto riadky neniesli len v pozitívnom duchu, neopomeniem ani temnejšie momenty. Mnou pripravená druhá monografia (o dejinách gemerských zborov v prelomovom roku 1938) sa napriek všetkej mnou vynaloženej snahe doposiaľ nedočkala publikovania a nevedno ani, kedy sa tak udeje. Spočiatku sa všetko javilo nad očakávanie skvelo: nový pán vedúci pracoviska vyjadril vo februári 2025 želanie, aby spis uzrel svetlo sveta v tlačenej podobe, čoho som sa už ani nenádejal. Následne však došlo ku komplikáciám, keďže do jeho zverejnenia boli zainteresované tri osoby. V tomto okamihu nevedno, o koho sa text nachádza: dvoch kompetentných som oslovil, no bez úspechu a tretí čelí zdravotným ťažkostiam, nuž svedomito čakám na jeho príchod do práce. Priznávam čestne, prajem si po štyroch rokoch od odovzdania prvotnej podoby rukopisu uzavrieť aj problematiku tohto zväzku.

Podľa predstáv sa nerozvinula ani katalogizácia časopisov: zabrzдила ju zmienená účasť na hľadaní korešpondencie rodiny Reussovcov. Podľa mojich skromných poznatkov by sa ale daný výskum mal uzatvoriť do 31. decembra 2026 a následne sa plánujem – ak mi Pán

dopraje zdravia i života – plnohodnotne vrátiť k tejto svojskej, no nevýslovne cennej skupine tlačovín, ktoré si navyše návštevníci archívu už takisto začínajú žiadať na štúdium.

Ak mi Pán naďalej dopraje zdravia i života, hodlám sa s úctou i vďačnosťou naďalej venovať správe zmieneného archívu, ktorá ma nevýslovne teší aj naplňa. A som Vám, ctené dámy a vážení páni, nadovšetko vďačný, že ju smiem vykonávať.

S prianím všetkého dobrého, s dokonalou úctou i vďakou a srdečne

PhDr. Ján Jakubej PhD.

Revúca, 11.2.2026